

Obraćanje visokog predstavnik/specijalnog predstavnik Christiana Schwarz-Schillinga tokom ručka koji je organizirala Američka privredna komora

Dame i gospodo,

Kao što neki od vas možda znaju, od kada sam preuzeo dužnost visokog predstavnika i specijalnog predstavnika Evropske unije, kao prioritet odredio sam susretanje sa raznim poslovnim komorama u Bosni i Hercegovini. Moj prvi zamjenik, Larry Butler, je učinio isto. To je zbog toga što sam uvjeren da ove komore – te srodne agencije čiji su naporu usredotočeni na predstavljanje potreba i ciljeva poslovnog sektora – moraju biti ključni partneri u ekonomskom oporavku Bosne i Hercegovine.

To je bilo naše iskustvo u Njemačkoj pedesetih i šezdesetih godina proteklog vijeka a takvo iskustvo su imale i druge zemlje.

Zbog toga mi je izuzetno zadovoljstvo biti danas ovdje sa vama.

Također, moja je praksa uvijek bila (i mnogo prije nego sam preuzeo svoju sadašnju dužnost) da stvari nazovem njihovim pravim imenom. Pa tako ovog poslijepodneva neću trošiti vaše vrijeme na učtive izjave općenitog karaktera.

U stvari, iako je poslovno predstavljanje od odlučujućeg značaja za ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine, tu

činjenicu još uvijek na odgovarajući način ne shvaćaju ni šira javnost, ni političke strukture pa čak ni sam poslovni svijet.

Dozvolite mi da vam dam jedan primjer.

Nedavno sam prisustvovao sastanku sa predstavnicima specijaliziranog i značajnog ekonomskog sektora. Očekivao sam detaljnu i suštinsku diskusiju koja će biti praćena preporukama za rješavanje problema sa kojima se suočava ovaj sektor.

Isto tako trebam istaknuti da sam bio više nego spreman da pružim svoju podršku svakom praktičnom rješenju koje budem čuo.

Ali diskusija vođena tokom sastanka je bila zaista vrlo općenita.

Kurtoazne izjave su razmijenjene u pogledu niza tema i učtive fraze izrečene o raznim pojedincima, čak i o meni!

Ovo je trajalo 90 minuta, vrijeme koje sam, smatram, mogao iskoristiti bolje gotovo bilo gdje drugdje.

A potom se desilo nešto interesantno.

Dok sam izlazio sa sastanka, nekoliko učesnika – koji su rekli par riječi ili ništa tokom prethodnih 90 minuta – su mi se predstavili i u kratkom vremenu objasnili probleme sa kojima se suočavaju kao i način na koji bih ja mogao pomoći.

Ovo je način na koji se poslovno predstavljanje još uvijek vrši u Bosni i Hercegovini.

Ali takav način ne funkcioniše u savremenoj ekonomiji!

Smatram da je ovaj zastarjeli način lobiranja – «u četiri oka», diskretno, jedno po jedno preduzeće – glavni faktor koji doprinosi nezadovoljavajućem poslovnom okruženju kakvo imamo u ovoj zemlji.

I ukoliko ne unaprijedimo poslovno okruženje – brzo i u značajnoj mjeri – nećemo privući investicije koje su nužno potrebne da bi se otvorila nova radna mjesta.

Mnogi od vas predstavljaju američke firme, ili su studirali u Sjedinjenim Američkim Državama ili su uključeni u poslovanje sa američkim firmama. Svi skupa, upoznati ste sa standardima koji preovlađuju u međunarodnom poslovanju – prihvaćenim principima transparentnosti i odgovornosti.

Svi vi znate da na ispravno reguliranom tržištu najefikasnija preduzeća su ta koja prosperiraju. Također znate da se efikasnost ne određuje političkim ili administrativnim vezama; ista se određuje time kako brzo i ekonomično jedno preduzeće može isporučiti proizvod na tržište ili pružiti uslugu na tržištu.

U slučaju da sam pogrešno shvaćen, dozvolite mi da jasno kažem da dobro znam koji su to nedostaci koji postoje u poslovnim kulturama izvan Bosne i Hercegovine. Također znam da je poslovna zajednica ove zemlje iako u teškoćama na mnogo načina uspjela da održi tržišne principe pod veoma teškim okolnostima.

Ali moramo uvidjeti činjenicu da poslovna kultura u Bosni i Hercegovini još uvijek ne primjenjuje – u cjelini gledano – standarde koji predstavljaju normu na globalnom tržištu.

Zbog toga je poslovno predstavljanje od velikog značaja. Preduzeća mogu i treba da počnu vršiti pritisak na organe vlasti kako bi donijeli savremene i efikasne poslovne zakone.

Preduzeća mogu i treba da osmisle javne, transparentne i dobro argumentirane kampanje kako bi na jasan i uvjerljiv način pokazala kako će promjene u poslovnom okruženju pomoći preduzećima da se razvijaju, otvaraju nova radna mjesta i doprinesu općem povećanju životnog standarda.

Dame i gospodo,

Zbog toga, prioritet mora biti propagiranje savremenijeg shvatanja o tome šta je u to u stvari efikasno poslovno lobiranje, a potom kontinuirano i energično promoviranje takve vrste lobiranja.

Efikasno lobiranje se ne može provesti na osnovu individualnih kontakata. To je *zastarjeli* način.

Efikasno lobiranje se mora uraditi na osnovu javnih argumenata. To je način na koji funkcioniše globalna ekonomija.

Dugoročno gledano, pojedinačna preduzeća mogu imati koristi samo ako se sektorom u okviru koga djeluju dobro upravlja. Preduzeća ostvaruju optimalnu produktivnost i profitabilnost ukoliko su u mogućnosti da djeluju u efikasnom okruženju. A okruženje ne može biti efikasno ukoliko neka preduzeća uživaju prednosti a druga ne.

Kao što možda znate, posljednjih dana apeliram na birače da izborne kandidate pozovu na odgovornost. Moraju od kandidata zahtijevati da tačno objasne *na koji način* će ispuniti veličanstvena obećanja koja, čini se, daju tako olako.

Vi predstavljate suštinsku grupu birača koja ima jasan i urgentan interes da osigura da vaši politički predstavnici usredotoče vrijeme i energiju na unapređenje poslovnog okruženja.

Imate pravo da znate kakav je stav kandidata i stranačkih čelnika kada je pitanju Zakon o obligacionim odnosima čija je svrha da poslovno okruženje ove zemlje uvede u 21. vijek i pomogne pri privlačenju investicija i otvaranju novih radnih mjesta; te kakav je njihov stav u pogledu centraliziranja supervizije banaka kako bi se nadalje ojačala i obnovila bankarska industrija u zemlji.

Ova pitanja predstavljaju samo dva pitanja među ekonomskim pitanjima koja treba da budu u centru izborne debate – jer je

suština ekonomskih pitanja otvaranje novih radnih mjesta i uklanjanje siromaštva – ali koja su do sada bila marginalizirana.

Efikasno poslovno predstavljanje pomoći će da se ispravi ovaj ozbiljni nedostatak u političkom diskursu u Bosni i Hercegovini.

Apeliram na vas da u predstojećim danima učinite da se glas svih vas čuje.

Hvala vam.